

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ТЕОРІЇ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Французька мова і література, англійська мова, переклад»

за спеціальністю В11 Філологія

спеціалізації В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно),

перша – французька

галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні лінгвістичні теорії
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна
Контактний телефон викладача	+38034 252 08 43
E-mail викладача	olga.bigun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно з розкладом консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Сучасні лінгвістичні теорії» належить до циклу теоретичної підготовки, обов'язкових дисциплін, викладається у I семестрі 1 року навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька. Дисципліна знайомить магістрантів з провідними теоріями сучасного мовознавства, вчить використовувати спеціальні методи наукового аналізу граматичних явищ і демонструвати дослідницькі прийоми на конкретному мовному матеріалі з метою розвитку професійного лінгвістичного мислення. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних теоріях, напрямках і школах. Курс завершується заліком; викладається французькою мовою.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни. Метою курсу є познайомити магістрантів з провідними теоріями сучасного мовознавства; навчити використовувати спеціальні методи наукового аналізу граматичних явищ і демонструвати дослідницькі прийоми на конкретному мовному матеріалі з метою розвитку професійного лінгвістичного мислення.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сформулювати професійні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи; • розширити кругозір за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняних та зарубіжних лінгвістів; • удосконалити практичну та теоретичну підготовку з французької мови за рахунок надання необхідного мінімуму теоретичних знань про основні напрями досліджень у площині сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства новітніх досягнень у мовознавстві, зокрема у таких галузях лінгвістики як комунікативна, когнітивна та зіставна лінгвістика, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови; • визначити основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики. 	
4. Програмні компетентності	
<p><i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності</p>	

або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

- ФК 1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної наук
- ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ФК 7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

5. Програмні результати навчання

- РН 3 Застосовувати сучасні методики та інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.
- РН 7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.
- РН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- РН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- РН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
1	035 Філологія	1	Обов'язковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Лінгвометодологія і наукові парадигми сучасної лінгвістики. 1.Парадигми дослідження у сучасній лінгвістиці. 2.Методи лінгвістичного дослідження. 3. Лінгвістичні парадигми дослідження.	4	2	5
Тема 2. Когнітивна та аксіологічна лінгвістика/ 1.Формування когнітивної лінгвістики як складової когнітивної науки. 2.Мова як об'єкт когнітивних досліджень. 3. Лінгвокультурологія: 4. Концепт у скопусі лінгвокультурології.	2	2	10

5. Головні характеристики концептів у лінгвокультурній концептології.			
Тема 3. Гендер і мова. 1. Від “Жіночих студій” до “Гендерних досліджень”, від історичної фемінології до гендерної історії. 2.Гендерна лінгвістика.	2	2	5
Тема 4. Сучасна зіставна лексикологія: здобутки та перспективи. 1.Становлення зіставної лексикології. 2.Зіставне мовознавство та суміжні сфери знань. 3.Зіставне мовознавство та лінгвістична типологія. 4.Зіставне мовознавство та характерологія. Зіставне мовознавство та лінгвістика універсалій. 5.Проблема <i>tertium comparationis</i> як незалежної мовної системи зіставлюваних мов. 6.Лінгвістична типологія та її різновиди. Типологічні класифікації мов.	4	1	5
Тема 5. Комунікативна лінгвістика. 1.Комунікативна лінгвістика як розділ мовознавства. 2.Категорії комунікативної лінгвістики.	2	1	5
Тема 6. Комунікативна лінгвістика та лінгвістична прагматика. 1.Основні етапи розвитку лінгвопрагматики (лінгвістичної прагматики, прагмалінгвістики, прагматики мови) у руслі розвитку антропоцентричного принципу та становлення дискурсивної парадигми лінгвістики. 2.Поняття міжкультурної комунікації. 3. Білінгвістичний, прагматичний, когнітивний, аксіологічний та естетичний аспекти діалогу культур.	2	2	10
Тема 7. Лінгвістична генологія і дискурсологія: 1.Контрастивна генологія Р. Гартмана та ідеї Б. Шпільнера. 2.Принципові методологічні положення у текстозорієнтованих контрастивних студіях. 3.Дискурс як явище сучасного комунікативного середовища: комунікативна природа дискурсу. 4.Монологічна і політологічна форми. 5.Комунікативні властивості ситуативно-зумовленого і ситуативно-вільного дискурсів.	2		10
Тема 8. Лінгвосинергетика та прикладна лінгвістика. 1.Інтегрований розгляд художнього тексту як відкритої нелінійної динамічної системи у контексті вітчизняної та світової науки – лінгвосинергетики. 2.Прикладна лінгвістика як багатоаспектна галузь мовознавства, яка базується на векторі комп’ютерної лінгвістики.	2		10
ЗАГ.:	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу. В межах курсу передбачені консультації викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних та самостійних завдань).
Вимоги до письмових робіт	Програмою курсу передбачена письмова контрольна робота як контроль самостійної роботи студента із максимальною оцінкою 20 балів. Письмове тестування проводиться на платформі d-learn, яке охоплює від 20 до 50 завдань.
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 50 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 10.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік у формі підсумкової контрольної роботи: тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу. Максимальна кількість балів за залік – 30 балів. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2.

8. Політика навчальної дисципліни

Курс викладається французькою мовою.

Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (50 балів), підсумкового тестування (30 балів) і контролю самостійної роботи (20 балів).

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тесту в системі дистанційного навчання d-learn, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження відповідних курсів на платформах Coursera, Udey, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти іспит за відомістю № 2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням:
<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за

порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» [«Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»](#). Ознайомитися із положенням можна за покликанням: [https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/)

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <http://www.d-learn.pro>.

9. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 344 с.
2. Дойчик О. Я. Сучасні лінгвістичні теорії: метод. рекомендації. Івано-Франківськ: ПНУ, 2015. 68 с.
3. Ковбасюк Л. А. Сучасні лінгвістичні теорії: навч.–метод. посіб. Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
4. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
5. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. Maingueneau D. Aborder la linguistique. Paris: Edition du Seuil, 2009.176 p.
8. Soutet O. Linguistique. Paris: Presse Universitaire de France, 2015. 355 p.

Додаткова

9. Кочерган М.П. Мовознавство на сучасному етапі. Дивослово. 2003. № 5. С. 24-29.
10. Сахарчук Л.І. Методологія комунікативних досліджень: монографія. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2006. 214 с.
11. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
12. Слухай Н.В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навч. посібник. К.: Вид-во КНУ ім. Тараса Шевченка. 184 с.

Викладач _____ проф. Бігун О.А.